

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ПОМОЩ ЗА ПЕНСИОНИРАНЕ”

Съвременната концепция за сигурност в професионалното развитие изисква подкрепа за осигуряване на плавен преход между различните етапи от трудовия живот. Застаряването на населението и негативните демографски тенденции са реална заплаха за дългосрочната икономическа и фискална устойчивост на страната. Ето защо е необходимо да се вземат мерки за увеличаване участието на пазара на труда и предлагането на работна сила на по-възрастните работници. Включването и оставането в заетост на безработните лица над 60-годишна възраст е изключително важно предвид отрицателния естествен прираст, който изисква участие на лицата от по-високите възрастови групи като резерв за предлагането на труд.

Специфична подгрупа при по-възрастните безработни лица е тази на лицата, на които не им достигат възраст и/или осигурителен стаж, за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

I. ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Подкрепа за преход от безработица към работа и пенсиониране на безработни лица над 60 г., които търсят работа и са регистрирани в областните дирекции „Бюро по труда“ и в дирекции „Бюро по труда“ (наричани по-нататък териториални поделения на Агенцията по заетостта).

II. НЕПОСРЕДСТВЕНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Осигуряване на заетост на пълно или непълно работно време, за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 24 месеца, на безработни лица над 60 г., регистрирани в териториално поделение на Агенцията по заетостта, което подобрява възможностите на лицата, включени в Програмата да придобият право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и 2 от Кодекса за социално осигуряване (КСО);

- Подкрепа за прехода от безработица към работа и пенсиониране на лица от целевата група;

- Намаляване на социалното напрежение и осигуряване на трудова реализация на група безработни лица в неравностойно положение на пазара на труда.

III. УЧАСТНИЦИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Участници в Програмата са безработни лица над 60 г., които търсят работа и са регистрирани в териториално поделение на Агенцията по заетостта.

Лица от същата група с висок образователен статус и квалификация, с оглед използване на експертните им възможности, могат да бъдат назначавани като консултанти за подпомагане на работодателите. Целта е да се предава натрупания опит между поколенията.

Програмата се реализира във всички общини в страната.

Териториалните поделения на Агенцията по заетостта изготвят списъци на регистрираните безработни лица, които отговарят на условията за участие в Програмата.

Работодатели по Програмата са частни и държавни предприятия, юридически лица с нестопанска цел, общински администрации, общински предприятия и други, които отговарят на изискванията на чл. 56, ал. 1 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ).

IV. РЕД И УСЛОВИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

4.1. Програмата е разработена на основание чл. 31, ал. 1 от ЗНЗ.

4.2. Програмата се финансира от държавния бюджет на основание чл. 16, т. 2 от ЗНЗ.

4.3. Териториалните поделения на Агенцията по заетостта сключват договори с работодателите при спазване на принципите на законосъобразност, равнопоставеност и прозрачност.

4.4. При изрично заявено писмено съгласие на безработните лица, може да им бъде осигурена по Програмата заетост на трудов договор на непълно работно време.

4.5. Работодателите наемат безработните лица за работа по Програмата за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 24 месеца, но до навършване на изискуемата възраст, когато лицата придобиват право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и 2 от КСО.

4.6. На лицата, отговарящи на условията за включване в Програмата, се осигурява заетост за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 24 месеца, но до навършване на изискуемата възраст, когато придобиват право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и 2 от КСО или при упражнено право на ранно пенсиониране, съгласно чл. 68а от КСО.

4.7. Лица, които участват/са участвали в Програмата и не могат да придобият/не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по реда на чл. 68 от КСО, поради настъпили промени в нормативната уредба или поради прекратяване на трудовото им правоотношение без виновно поведение от тяхна страна, могат да продължат участието си/да се включат отново, като общият срок на участие в Програмата е до максимално определения срок от 24 месеца и до придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 1-2 от КСО.

4.8. Едно и също лице може да бъде включено в Програмата само веднъж с изключение на случаите по т. 4.7.

V. ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

- Законосъобразност – Програмата е разработена на основание чл. 31 от ЗНЗ и се реализира при спазване на разпоредбите на чл. 16, т. 2, чл. 16а, ал. 1 и чл. 56 от ЗНЗ;

- Недопускане на дискриминация, основана на етническа принадлежност, пол, възраст, религиозни убеждения, политическа принадлежност и други признаци;

- Социално партньорство при реализация на Програмата на национално, общинско и местно ниво;

- Ресурсна осигуреност – финансиране от държавния бюджет съгласно Националния план за действие по заетостта;

- Осигуряване правото на труд при спазване на законовите разпоредби за здравословни и безопасни условия на труд;

- Доброволност при участие в Програмата;

- Гарантиране изплащането на месечно възнаграждение на включените в заетост по Програмата лица;

- Прозрачност и гласност – ангажиране в реализацията на Програмата на различни управленски, икономически и обществени структури.

VI. ИНСТИТУЦИИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Министерство на труда и социалната политика

- Разработва Програмата;
- Министърът на труда и социалната политика утвърждава Програмата на основание чл.31, ал. 5 от ЗНЗ. При необходимост издава заповед за промени в Програмата;
- Осигурява необходимите финансови средства за реализация на Програмата от бюджета за активна политика на пазара на труда за съответната година;
- Извършва обща координация и контрол при реализация на Програмата;
- Извършва оценка на ефективността от действието на Програмата.

2. Агенция по заетостта

- Разпределя необходимите средства за реализацията на Програмата по региони;
- Оказва методическо ръководство, координация и организация по прилагане на Програмата;
- Осъществява непрекъснат контрол по изпълнението на Програмата;
- Осигурява информация за реализация на Програмата.

3. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“

- Осъществява контрол относно използването по предназначение на предоставените по Програмата средства, съгласно законовите разпоредби;
- Контролира работодателите, включени в Програмата, за спазване на трудовото законодателство и условията на труд.

4. Областни дирекции „Бюро по труда“

- Превеждат необходимите средства по сключените договори между дирекциите „Бюро по труда“ от областта и работодателите.

5. Териториални подразделения на Агенцията по заетостта

- Информират и консултират безработните лица и работодателите за условията за участие в Програмата;
- Изготвят списъци на безработните лица, отговарящи на условията за участие в Програмата;
- Приемат заявките на работодателите за работни места, разкрити по Програмата;
- Извършват първоначалния подбор и насочват безработните лица към работодателите за работа по Програмата;
- Сключват договори с работодателите за финансиране по Програмата;
- Заявяват потребностите от средства, необходими за изпълнение на Програмата;
- Контролират работодателите и наетите лица за спазване на договора по Програмата;
- Координират връзките между институциите на местно ниво;
- Предоставят информация в Агенцията по заетостта във връзка с реализацията на Програмата;
- Предоставят информация на заинтересованите институции във връзка с реализацията на Програмата.

6. Комисии по заетостта

- Съдействат за реализацията на Програмата;

- Осъществяват мониторинг и контрол на реализацията на дейностите по Програмата.

7. Съвет за сътрудничество

- Осъществява наблюдение и контрол по реализацията на Програмата.

8. Работодатели

- Подават заявки в териториалните поделения на Агенцията по заетостта за наемане на безработни лица по Програмата;
- Сключват договор със съответното териториално поделение на Агенцията по заетостта за предоставяне на средства по Програмата;
- Сключват трудови договори по Кодекса на труда с безработните лица, насочени от териториалните поделения на Агенцията по заетостта, които започват работа по Програмата за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 24 месеца;
- Изплащат трудовите възнаграждения за фактически отработено време на наетите по Програмата лица, в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда. Осигуряват наетите по Програмата лица, в съответствие с КСО и Закона за здравното осигуряване;
- Осигуряват финансови средства за финансиране на разходи, които не се поемат от държавния бюджет.

VII. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата се финансира със средства от държавния бюджет съгласно чл. 16, т. 2 и чл.31 от ЗНЗ.

1. На работодател, който наеме по трудов договор на пълно или непълно работно време безработно лице за работа по Програмата, се предоставят средства от държавния бюджет за:

1.1. Трудово възнаграждение за действително отработено време, в размери ежегодно определяни в Националния план за действие по заетостта за съответната календарна година, за лица:

1.1.1. наети на длъжности, за заемането на които минималното образователно и квалификационно ниво, съгласно НКПД, е определено като завършена степен на висше образование;

1.1.2. наети на длъжности, за заемането на които не се изисква като минимално образователно и квалификационно ниво, съгласно НКПД, завършена степен на висше образование;

1.2. Допълнителни възнаграждения с постоянен характер по минимални размери, установени в Кодекса на труда и нормативните актове за неговото прилагане върху средствата по т. 1.1;

1.3. Възнаграждение за основен платен годишен отпуск по чл.155 или 319 от Кодекса на труда;

1.4. Възнаграждение по чл.40, ал. 5 от КСО;

1.5. Дължими вноски за сметка на работодателя, съгласно чл. 30а, ал. 1, т. 4 и т. 5 от Закона за насърчаване на заетостта за фондовете „Пенсии“, „Трудова злополука и професионална болест“ и „Общо заболяване и майчинство“, както и за фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и Националната здравноосигурителна каса, и за фонд „Безработица“.

Средствата се предоставят за всяко лице, наето по Програмата, за времето, през което е било на работа, но за не повече от 24 месеца.

Работодателите осигуряват средства за:

- материалните разходи за обезпечаване на разкритите работни места по Програмата;
- всички задължителни плащания по Кодекса на труда и осигуровките върху тях, които не се поемат от държавния бюджет.

VIII. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата се реализира до 31.12.2026 г., като ежегодно бюджетът ѝ се утвърждава с Националния план за действие по заетостта. След анализ на изпълнението, в зависимост от постигнатите резултати и при необходимост, действието ѝ може да бъде продължено.

IX. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В резултат от реализацията на дейностите по Програмата се очаква:

- Осигуряване на заетост и подпомагане на наетите безработни лица да се интегрират на пазара на труда или да подобрят възможностите си да придобият право на пенсия;
- Икономия на средства за социално подпомагане;
- Реализация на висококвалифицирани кадри и приемственост между поколенията.

X. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА ПРОГРАМАТА

В хода на реализацията на Програмата органите, отговорни за изпълнението ѝ, упражняват непрекъснат контрол относно:

- правилното разпределение и разходване на средствата;
- спазване на трудовото законодателство от страна на работодателите, сключили договори с териториалните поделения на Агенцията по заетостта.

На база резултатите се предприемат превантивни мерки за спазване на трудовото законодателство и целесъобразното разпределение и разходване на средствата по Програмата.

В края на съответната година отговорните за изпълнението на Програмата институции:

- отчитат изпълнението на Програмата на база на събраната информация по регламентирания показател и преките наблюдения;
- анализират постигането на целите на Програмата и изразходването на средствата по нея, като се посочват срещаните трудности при реализацията на Програмата и предлагат мерки за преодоляването им;
- правят предложения до министъра на труда и социалната политика за промени в Програмата.